

УДК 633.63:631

Король Л. В., аспірант

Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН

e-mail: larysa_korol@ukr.net

ВПЛИВ ДОБРИВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ФОТОСИНТЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГОРОХУ

Формування і накопичення органічної речовини в результаті процесу фотосинтезу відбувається протягом всього періоду вегетації гороху. У зв'язку з цим абсолютне значення акумульованої в них органічної речовини залежить не лише від величини площі листової поверхні, але й від тривалості періоду їх інтенсивної роботи. Тому, щоб дати більш об'єктивну оцінку ефективності фотосинтетичної роботи посівів всіх сільськогосподарських культур, і гороху зокрема, доцільно користуватись інтегрованим показником – фотосинтетичного потенціалу. Чим вищий фотосинтезуючий потенціал, тим вища врожайність (якщо при цьому немає значного зменшення чистої продуктивності фотосинтезу).

Метою досліджень є оцінка впливу добрив та регуляторів росту на формування показників фотосинтетичного потенціалу гороху.

Дослідження проводилися на полі відділу селекції та насінництва зернобобових культур Уладово-Люлинецької дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН. Матеріалом досліджень слугували сорти гороху, варіанти підживлення та застосування регуляторів росту.

Нами встановлено, що в рік досліджень, рослини в посівах гороху формують достатньо потужний ФП, який здатен забезпечити високу зернову продуктивність культури. Відповідно до отрима-

них результатів досліджень максимальний фотосинтетичний потенціал формували посіви із комплексним застосуванням добрив та регуляторів росту, які здійснювали найбільший вплив на його розвиток. Так, на неодобрених ділянках фотосинтетичний потенціал був для сорту Улюбленець 257 тис.м² днів/га, Юлій – 150 тис.м² днів/га.

Внесення мінеральних добрив та регуляторів росту в фазу бутонізації, сприяло підвищенню ФП у сорту Улюбленець, при порівнянні до контролю на 149 тис.м² днів/га – у варіантах «Біовіт + Регоплант»; на 128 тис.м² днів/га – «Біовіт + Агростимулін»; на 310 тис.м² днів/га – «Фрея-Аква + Регоплант» та на 291 тис.м² днів/га – у варіантах «Фрея-Аква + Агростимулін». У варіантах із застосуванням добрив «Біовіт» ФП зріс на 126 тис.м² днів/га, «Фрея-Аква» на – 107 тис.м² днів/га. У варіантах із застосуванням регуляторів росту «Регоплант» ФП збільшився на 118 тис.м² днів/га, а при використанні «Агростимулін» ФП збільшився на 134 тис.м² днів/га, аналогічні залежності у формуванні цього показника виявлено і у сорту Юлій.

Провівши спостереження та обліки, нами було встановлено, що динаміка формування ФП протягом періодів вегетації гороху була різною. Так, на всіх варіантах дослідів, найбільш інтенсивно показники ФП зростали в період від цвітіння до формування насіння.

УДК 632.7:633.854.79

Корчук Д. С., студентка

Науковий керівник – доц., к.с.-г. н. Кава Л. П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: dina.korchuk@mail.ru

ВИДОВИЙ СКЛАД КОМАХ-ФІТОФАГІВ РІПАКУ ЯРОГО В УМОВАХ ТОВ «ДОЛИНІВСЬКЕ» ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Посівні площі під олійними культурами у світі сягають 140 млн га, із них під ріпаком близько 30 млн га при середній врожайності 1,3–1,5 т/га. У Європі посівні площі під ріпаком становлять 4 млн га і є рідкі в рожайності 2,4–2,6 т/га. Виробництво зерна ріпаку в світі зросло, починаючи з 1961 р., у 13,6 раза, тоді як площі, зайняті під ріпаком, збільшилися лише у 4,4 раза. Із різким розширенням посівних площ під цією культурою спостерігається тенденція до збільшення чисельності фітофагів. Однією з головних причин низького врожаю насіння рі-

паку є недостатня увага до захисту посівів від шкідників.

Фауна комах, які пошкоджують ріпаки ярий і озимий, описана в працях багатьох дослідників. В Україні шкідники культури представлені великим різноманіттям фітофагів: їх налічується близько 50 видів і вони здатні знищити до 30–40%, а в окремі роки і більше, урожаю насіння при одночасному погіршенні його якості. Окрім прямих втрат від шкідників, є відомості, що ступінь пошкоженості рослини ріпаком квіткогризом корелює з ураженістю рослин альтер-

наріозом. Проте не всі комахи-фітофаги ріпаку суттєво впливають на формування врожаю культури, а їх чисельність і шкідливість залежать від складного характеру взаємодії абіотичних і біотичних факторів.

Метою досліджень було уточнення видового складу фітофагів ріпаку ярого та визначення домінуючих видів.

За результатами досліджень було встановлено, що в умовах ТОВ «Долинівське» ріпак пошко-

джують 32 види комах з семи рядів. Аналіз їх видового складу показує, що в систематичному відношенні найбільша кількість шкідників від загального числа комах-фітофагів належить до твердокрилих – 53,8%. До другої за чисельністю видів групи належать лускокрилі – 12,8%. Представники напівтвердокрилих і двокрилих займають по 10,2%, прямокрилих – 5,2%, а найменш чисельними є перетинчастокрилі, рівнокрилі хобітні і трипси – по 2,6%.

УДК 634.11:631.164

Костюк Л. А., канд. економічних наук, завідувач лабораторії наукових досліджень з питань інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та економіки
Інститут помології ім. Л.П.Симиренка НААН
e-mail: ludandrakost@yandex.ua

МЕТОДИКА ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ САДІВНИЦТВА

В основі конкурентоспроможного функціонування галузі садівництва лежить активізація інноваційної діяльності підприємств, здатна забезпечити високу ефективність господарювання та набуття конкурентних переваг конкретними підприємствами на внутрішньому і зовнішньому ринках при удосконаленні організаційно-економічного механізму інноваційного ведення галузі садівництва.

В науковій літературі зазначається, що конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції можна визначати за спрощеною схемою – розраховуючи показник норми прибутку, як відношення ринкової ціни до індивідуальних витрат виробництва (комерційної собівартості продукції). Тому пропонується використати показник рівня рентабельності, який більш чітко відображає ефективність галузі (індекс конкурентоспроможності). В якості додаткового індикатора конкурентоспроможності продукції може виступати розмір прибутку на 1 га багаторічних насаджень. Такий показник можна визначати тільки враховуючи специфіку сільського господарства і можливості підприємства по розширеному відтворенню всіх його складових.

Більшість методик занадто ускладнюють процес оцінки, що унеможлиблює їх використання

у повсякденній практиці. Тому найбільш практичне значення мають методи дослідження виробничих процесів, розроблені С. Крикавським та В. Я. Меселем-Веселяком, на основі яких пропонується наступна методика оцінки конкурентоспроможності продукції садівництва, яка, виходячи з визначення, що конкурентоспроможність продукції у загальному вигляді визначається співвідношенням корисного ефекту до сумарних затрат, які включають витрати, пов'язані з придбанням та експлуатацією товару, базується на використанні наступних показників: продуктивність (урожайність), ц/га (т/га); виробничі витрати, тис. грн. на 1 га; собівартість виробництва, грн./кг, ц; ціна реалізації (закупівельна ціна), грн./кг; прибуток на 1 га плодоносних насаджень, тис. грн.; рівень рентабельності виробництва, %; строк окупності капітальних вкладень, років.

На нашу думку, важливим показником для оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції (продукції садівництва зокрема) в перспективі має стати показник норми прибутку, який, окрім капітальних та виробничих витрат на виробництво продукції, з формуванням ринку землі, включатиме її ринкову вартість.